

CC(20)2506:1 – PG/iq

Minister rolnictwa

Bruksela, 20 kwietnia 2020 r.

Dot.: Niedawne pismo komisarza Wojciechowskiego w sprawie rozwoju obszarów wiejskich i pandemii COVID-19

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracamy się do Pana w imieniu 22 milionów rolników, ich rodzin oraz 22 tysięcy spółdzielni, które dokładają wszelkich starań, by każdego dnia dostarczać 446 milionom obywateli UE bezpiecznej, pożywnej, wysokiej jakości i przystępnej cenowo żywności. Mimo pandemii wirusa COVID-19 europejskim rolnikom i spółdzielniom rolniczym jak dotąd udaje się utrzymać dostawy dla obywateli w całej Unii, chroniąc tym samym bezpieczeństwo żywnościowe w Europie.

Jednakże rolnicy i ich spółdzielnie mierzą się z coraz trudniejszą sytuacją. Aktualny kryzys wynikający z rozprzestrzeniania się nowego koronawirusa (COVID-19), wraz z poważnymi konsekwencjami dla zdrowia, wywiera obecnie dramatyczne skutki na najbardziej dotkniętych obszarach wiejskich UE. Ta walka na wielu frontach równocześnie bardzo szybko negatywnie odbiła się na głównych sektorach rolnych i przyniosła oczywiste i bezpośrednie następstwa w perspektywie natychmiastowej oraz średnio- i długoterminowej.

Ponadto eskalacja kryzysu sprawia, że ważą się losy zarówno jednolitego rynku jak i rynków międzynarodowych, zagrażając łańcuchom dostaw. Na arenie międzynarodowej dostawy żywności borykają się z ograniczeniami i przeszkodami dotyczącymi tranzytu towarów oraz nagłego spadku popytu. Mimo poprawy sytuacji w Azji (np. w Chinach) nasi członkowie zgłaszają brak kontenerów chłodniczych, co odbija się na transporcie i przechowywaniu towarów świeżych (np. warzyw i owoców, mięsa itd.).

Na jednolitym rynku rolnicy nadal pracują w gospodarstwach na pełnych obrotach. Niemniej jednak nasi producenci i spółdzielnie zgłaszają obawy co do możliwości skupu, przewozu i przetwarzania niektórych surowców i towarów rolnych, takich jak mleko, mięso czy świeże warzywa i owoce w przyszłości. Niektóre punkty skupu i ubojnie zaczynają ograniczać swoje moce przerobowe i żądają od rolników zmniejszenia produkcji, głównie ze względu na zamknięcie kanałów sprzedaży w sektorze horeca wynikające ze środków izolacji osobistej.

Rolnicy i spółdzielnie rolnicze wiele zainwestowali w wydajniejszą gospodarkę zasobami naturalnymi. Ponadto kryzys wystąpił w okresie, w którym bardzo trudno jest poradzić sobie ze skutkami spadku popytu i przerwać normalną działalność produkcyjną (np. dojenie krów mlecznych w okresie laktacji). Tegoroczne korzystne warunki klimatyczne i cechy fizjologiczne zwierząt sprawiają, że szczyt produkcji i dostaw ma miejsce akurat teraz.

Zwróciliśmy uwagę na środki nadzwyczajne wprowadzone przez Komisję Europejską oraz na wysiłki podjęte w celu zapewnienia państwom członkowskim praktycznych rozwiązań gwarantujących swobodny przepływ produktów rolno-spożywczych i innych towarów, a także

pracowników rolnych. Mają one niesamowite znaczenie dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania jednolitego rynku.

Naszym zdaniem dotychczasowe wysiłki jednak nie wystarczą.

Należy umożliwić producentom i spółdzielniom rolniczym dalsze prowadzenie działalności, by zagwarantować codzienne dostawy żywności i współproduktów obywatelom Unii Europejskiej. Aby było to możliwe należy wprowadzić wszelkie środki, dzięki którym można będzie chronić funkcjonowanie rynków i działalność rolniczą.

W piśmie, które komisarz Wojciechowski skierował do Pana w dn. 8 kwietnia br., zachęcał on do wykorzystania dostępnych funduszy z rozwoju obszarów wiejskich, przy pełnym uwzględnieniu wszelkich możliwości i elastyczności. Jest to propozycja, którą zdecydowanie popieramy.

Jako Copa i Cogeca opowiadamy się za większą elastycznością państw członkowskich w zakresie zmiany ich krajowych i/lub regionalnych programów rozwoju obszarów wiejskich i wykorzystania dostępnych funduszy w celu zapewnienia ukierunkowanej reakcji na tę pandemię. Wezwaliśmy Komisję do udzielenia pomocy państwom członkowskim w miarę jej możliwości i zatwierdzenia tych zmian tak szybko, jak to możliwe, aby umożliwić szybką reakcję w tej chwili potrzeby. W tym kryzysie czas ma zasadnicze znaczenie nie tylko w odniesieniu do kwestii sanitarnych, ale także dla utrzymania produkcji żywności i jej dostaw do konsumentów.

Elastyczność ta powinna również obejmować zwiększenie maksymalnego poziomu płatności zaliczkowych na środki realizowane w ramach II filaru, nierygorystyczne podejście do kontroli (nad którym Komisja Europejska już pracuje), a także łagodniejsze podejście do terminów wdrażania i realizacji innych środków (takich jak te związane z inwestycjami w gospodarstwa rolne i celami określonymi w ich biznesplanach). Odstępstwa powinny być również stosowane w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych i ułatwienia realizacji projektów, na przykład przy zmianie lub zawieszaniu umów. Można by również wprowadzić pewne odstępstwa lub strategię w zakresie zastępstw dla rolników, którzy ze względu na obecną sytuację stracili pracowników lub sami zachorowali i w związku z tym nie mogą terminowo wywiązać się ze swoich zobowiązań. Doradcy powinni udzielać rolnikom wskazówek co do korzystania z tej elastyczności i odstępstw w praktyce oraz pomagać im przy dostosowywaniu ich działań do obecnej sytuacji. Wykorzystanie instrumentów finansowych razem z funduszami ma kluczowe znaczenie dla zaradzenia poważnemu brakowi płynności finansowej.

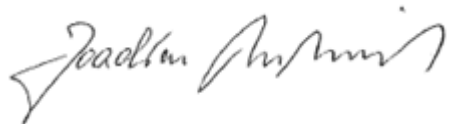
Niemniej jednak ta elastyczność w zarządzaniu środkami i stosowanie prostszych procedur nie powinny zagrażać terminowym wypłatom wsparcia dla rolników w sytuacji, gdy ich płynność finansowa została poważnie ograniczona. Problemy z barierami finansowymi i płynnością finansową mogą być również rozwiązywane za pomocą narzędzi zarządzania ryzykiem, jeśli są one dostępne, gdyż służą one do wypłacania rolnikom rekompensat w tych wyjątkowych okolicznościach.

Zakładając, że państwa członkowskie nadal będą miały dostępne środki w ramach II filaru, należy również wykorzystać możliwość wprowadzenia nowych, ukierunkowanych środków mających na celu złagodzenie obecnej sytuacji. Jednak to przeprogramowanie i ponowne przypisanie środków nie powinny położyć na szali już zakontraktowanego wsparcia. Uwolnione w ten sposób fundusze nie mogą być kierowane poza sektor rolny. Musimy zapewnić, że wsparcie przyznane w ramach II filaru trafi do sektora rolnego. Nawet przed kryzysem zatrzymanie rolników w gospodarstwach było wyzwaniem. Nie możemy sobie pozwolić na odejście kolejnych rolników, jeśli nie chcemy narazić bezpieczeństwa żywnościowego.

Należy jednak jasno powiedzieć, że poziom wsparcia potrzebny w sektorze wykracza poza fundusze dostępne w ramach rozwoju obszarów wiejskich pod koniec aktualnego okresu WRF. Dlatego też w tych wyjątkowych okolicznościach należy uruchomić dodatkowe środki spoza linii budżetowej przeznaczonej na rolnictwo. Jak wskazał komisarz Wojciechowski w swoim piśmie, sama WPR nie jest wystarczająco przygotowana i wyposażona, by stawić czoła kryzysowi o takiej skali. Należy zbadać możliwości wykraczające poza jej ramy.

Europejskie rolnictwo stoi na rozstaju dróg. Musimy zdać sobie sprawę z tego, że nasza reakcja ukształtuje oblicze obszarów wiejskich w nadchodzących latach i dekadach. Dlatego też liczymy na Pana wsparcie w obronie sektora rolnego. Bylibyśmy zaszczytzeni, gdybyśmy mogli w najbliższej przyszłości porozmawiać z Panem na te tematy.

Z wyrazami szacunku,

Joachim Rukwied
Przewodniczący Copa

Ramón Armengol
Przewodniczący Cogeca